

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies duodecimus, decimus tertius et decimus quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1868

De S. Marcello Et Adriano Ac Forte Etiam Uno Aut Duobus Aliis, Martyribus
Verosimilius Chalcedone.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71232)

AUCTORE
C. B.

D

DE S. MARCELLO ET ADRIANO

AC FORTE ETIAM UNO AUT DUOBUS ALIIS, MARTYRIBUS

VEROSIMILIUS CHALCEDONE.

Ex Hieronymianis aliisque Fastis Sacris.

VEROSIMILI-
ME ANTE AN-
NUM CCCLII.B
E Sancti,
qui in ho-
diernis Hi-
eronymiano-
rum annun-
tiationibus,
admodum
perturbatis,
memoran-
tur,

C

C
soli tres su-
pra dati hic
que designa-
ti,

Quot et quinam e Martyribus, quos hodie majora apud Florentinum Hieronymiana Apographa partim seu Cordubæ seu in Hispaniis, et partim Chalcedone signant, posteriori huic civitati attribuendi sint, dubitari merito potest; estque etiam, qui nullum ex illis Chalcedone passum, contendant. Verum rectene, an secus, infra discutiam, cum primum diversas, quibus, quod dixi, laudata Hieronymiana Apographa faciunt, annuntiationes, quo commode hasce conferre inter se studiosus lector queat, huc transcripsero, ac dein, quot et quosnam e Martyribus, quos istæ memorant, Chalcedoni adscribendos opiner, edizero. Quæ in Lucensi apud dictum Florentinum leguntur, sic habent: In Spaniis Godoba civitate Fausti, Marcia. In Calcidonia natalis sanctorum Adriani, Fausti, Januarii, Marcelli. A binis autem hisce annuntiationibus, in quarum prima Goboda et Marcia pro Martialis perperam scribitur, binæ aliæ, quas Corbeense apud eundem Florentinum complectitur, haud prorsus dissonant, utpote hisce conceptæ verbis: In Hispaniis Corduba civitate Fausti, Martiæ. In Calcedonia natalis sancti Adriani, item Fausti, Januarii, Marcelli. Verum Antverpiense, cujus annuntiationes, huc spectantes, transcribendæ modo sunt, Sanctos, quos per hasce commemorat, non, ut Lucense et Corbeense, duobus tantum, sed tribus locis diversis assignat hunc in modum: In Spanis Fausti, Marcialis, Adriæ; et in Calcedonia Marcelli; et alibi Fausti, Januarii, Marcelli, Alexandri, Athanasi episcopi; id autem hic esse admodum mendosum, vel ex eo liquet, quod e civitate Alexandrina, ubi recte ab aliis S. Athanasius episcopus signatur, Sanctum, nomine Alexandrum, perperam effingat.

¶ Verum utcumque non modo Antverpiense seu Epternacense, sed et Lucense juxta ac Corbeense Hieronymiana apographa mendosa ac perturbata in annuntiationibus suis jam datis sint, hisce equidem SS. Faustum, Januarium et Martialem, hic mox supra in Opus nostrum illatos ac porro ab Usuardo aliisque non paucis hagiologis hodie signatos, commemorari, inter eruditos convenit; cum autem sic habeat, ac hi omnes tres simul, uti ex eorum Actis supra hic jam datis palam est, Cordubæ passi sint, perperam sane Lucense, et Corbeense solos ibidem absque Januario Faustum et Martialem, quem præterea Marciam seu Martiam haud recte appellant, annuntiare nemo non facile agnoscat. Nec est,

cur duobus hisce Hieronymianis apographis Richenoviense, quod inter Hieronymiana contracta a Solerio censetur, quodque non secus ac Antverpiense Fausto et Martiali, in Hispania a se annuntiat, tertium adjungit, præstare existimetur; per hunc enim, quem illud quidem Andrianum, hoc vero Adriam nominat, non Januarius, in Hispaniis seu Cordubæ passus, sed alius, qui vere fuit Adrianus appellatus, martyrque non Cordubæ seu in Hispaniis sed Chalcedone occubuit, necessario debet, quo veritas salva sit, intelligi.

¶ 3 Adrianus enim, qui non Cordubæ, sed Chalcedone in Lucensi et Corbeiensi Hieronymianis apographis per annuntiationes supra huc transcriptas signatur, in posteriori isthac civitate occubuisse sic indicatur, nec SS. Fausti, Januarii et Martialis Cordubæ simul passorum Acta, supra jam data, fuisse vel horum medium alio nomine vocatum Adrianum, vel tribus illis Martyribus quartum, qui Adrianus fuerit nuncupatus, adjectum, usquam produnt. Porro e Martyribus, vel Cordubæ seu in Hispaniis, vel Chalcedone hodie per supra recitatas Hieronymianorum annuntiationes signatis solos illos Cordubæ, quos ibidem passos, Acta mox iterum citata fidem faciunt, adscribendos esse, apparet indubitatum; quare, cum Adrianum Cordubæ subisse martyrium, ex Actis, ut jam satis indicatum, nequam constet, is non Cordubæ, sed Chalcedoni, ubi in supra huc transcriptis Lucensibus et Corbeiensibus Hieronymianorum annuntiationibus locatur, debet attribui. Verum an idem quoque de Marcello dicendum? Ita equidem mihi ob rationis paritatem apparet; huic autem opinioni meæ suffragatur etiam Notkerus, qui Marcellum hodie Chalcedone diserte consignat. Id ipsum porro etiam faciunt Galesinius, Ferrarius et Florarii nostri Ms. auctor. Nec perperam id abs hisce et a Notkero fieri, asseverare ausim; Marcellus enim, dum id fit, cum Martiale, utpote nusquam Chalcedone annuntiato, confundi haud videtur.

¶ 4 At vero Galesinius, Ferrarius et Florarii nostri Ms. auctor Adriano et Marcello, Chalcedone, ut dictum, a se signatis, tertium etiam, quem Marcum appellant, adjungunt, eritque forsitan, qui, cum Faustus et Januarius cum Marcello in supra data Hieronymiani Corbeiensis annuntiatione Chalcedone signentur, ac præterea cum eodem Marcello in metrico Wandelberti Martyrologio hodie conjungantur, hic in dubium, an et Januarius et Faustus, qui a

Januario

Faustus, Januarius et Martialis Cordubæ, Chalcedoni vero Adrianus et Marcellus

F

quibus forsitan ex hic memoratis Marco, Faustoque item et Januario,

A Januario et Fausto, Cordubæ in Hispania, ut vidimus, passis, existierint diversi, in annuntiatione proxime laudata et a Wandelberto haud commemorantur, ac proin an non æque ac Marcus, quem Galesinius, Ferrarius et Florarii nostri Ms. auctor Adriano et Marcello, Chalcedone, ut dictum, a se signatis, addunt, jungendi hisce non sint, revocandum existimet. Et vero dubitari ea de re merito posse, vel ex eo apparet, quod Wandelbertus, qui ad xxviii Septembris diem Faustum et Januarium cum Martiale annuntiat, hodie pariter cum Marcello Faustum et Januarium commemorat, sicque hosce ab illis ipsemet distinguere videatur.

qui a binis
mox nomi-
natis homo-
nymis sint
diversi,

5 Ast Hieronymiana apographa omnia librario-
rum, a quibus sæpius fuere transcripta, oscitantia
sedum in modum corrupta ac luxata esse, nec raro,
vel ut iidem in hisce Martyres repentantur, locove
non suo aliqui ponantur vel ut qui in apographorum
istorum uno, palæstra, etiam, qua certarint, deter-
minata, signantur, in altero vel omnino omittantur,
vel nomine deformato, memorentur, vel denique ine-
pte repetiti, duobus etiam locis diversis annuntien-
tur, accidere, nemo non novit. Quid si ergo idem
Faustus, qui in omnibus Hieronymianis apographis
supra citatis vel Cordubæ vel certe in Hispania signa-
tur, inepte deinde in Lucensi et Corbeiensi repetitus,
Chalcedoni tribuatur? Quid si porro etiam Janua-
rius, qui Cordubæ signandus fuisset, loco non suo
positus Chalcedoni pariter in duobus hisce posterio-
ribus Hieronymianis apographis fuerit adscriptus?
Facile enimvero factum id esse posse, ac proin Fau-
stum et Januarium, Chalcedoni in iisdem duobus
Hieronymianis apographis attributos a Fausto et
Januario, Cordubæ martyrium passis, diversos forte
non esse, Marcelloque adeo et Adriano, qui Chal-
cedone in iisdem apographis annuntiantur, certo
jungendos, haud opinor. Nec Marcello et Adriano,
Chalcedone, ut dictum, a Galesinio, Ferrario et
Florarii nostri Ms. auctore signatis, recte abs hisce
Marcum adjungi, pro certo pronuntiare ausim.

unus aut al-
ter jungi de-
bet sunt ad-
scribendi,

6 Uti enim Martia seu Marcia pro Martialis in
Lucensi et Corbeiensi Hieronymianis apographis
mendose exaratur, ita etiam potui Martialis nomen
in Hieronymiano apographo alio corrupte in Marci
nomen mutari simulque sub isthac appellatione is
Sanctus, quem Epternacense seu Antverpiense Hier-
onymianum apographum in Hispaniis diserte locat,
Chalcedonem inde transferri. Erit quidem fortassis,
qui modo id ipsum de Marcelli nomine dicendum
contendat; verum litteræ priores sex, quibus Mar-
tialis nomen exaratur, totum Martiæ nomen consti-
tuunt, ac vel solum idcirco discrimen longe majus,
quod inter Martialis et Marcelli nomina intercedit,
duos hosce Sanctos invicem esse distinctos, mihi sua-
det; ut, quamvis quidem horum prior Cordubæ pas-
sus sit, posterior tamen Adriano, Chalcedone a
tribus hagiologis mox iterum laudatis signato, merito
jungendus queat censeri. Omnibus itaque sedulo jam
expensis, e tribus hisce Sanctis, Fausto, Januario
et Marco, quorum duo priores Chalcedone in Cor-
beiensi et Lucensi Hieronymianis apographis hodie
annuntiantur, distinctique a Fausto et Januario
Cordubæ passis possunt videri, posterior Adriano,
Chalcedone passo, a Galesinio, Ferrario et Florarii
nostri Ms. auctore adjungitur, forte quidem aut
unum aut alterum, certo autem Adrianum et Mar-

cellum vere ibidem subisse martyrium, in animum
induco.

7 At vero opinioni huic sese hic opponit Tamaius,
Marcellum et Adrianum, quem Hadriam appellat,
non Chalcedone, sed Castulone in Hispania una cum
Marco et Faustino seu Fausto martyrio fuisse af-
fectos ac proin nullum e Martyribus, quos Hierony-
miana hodie annuntiant, Chalcedone passum esse,
in Martyrologio suo Hispanico hodie contendens,
errorisque Galesinium, qui contrarium tradit, insi-
mulans. Ast, validane, quibus id impulsus facit,
rationes sint, dispiciamus. Flavius Dexter, ait, in
Chronico apud Bivarium ad annum 66, num. 7,
fol. 127 sic habet: In Hispania, urbe Castulone,
ad fluvium Tagum, illam urbem præterfluentem,
in aditu Bæticæ, sancti Martyres, pro Christi
nomine occisi, Marcus et Hadria. Ita sane loco
citato, Chronicon laudatum; verum id nullam plane
fidem mereri, totumque fere e figmentis, ab Higue-
ra excogitatis, constare, modo omnes eruditi norunt.
Nec quod de Marco et Hadria, Castulone in Hi-
spania pro fide occisis, per verba modo recitata
tradit, stabiliri e Beda, quem Tamaius etiam citat,
ullo modo potest. Etsi enim Martyrologium, sub
Bedæ nomine typis Plantinianis vulgatum, vere
hodie in Hispaniis Marcum et Hadriam una cum
Faustino consignet, hosce tamen ibidem Castulone
occisos, haud addit.

8 Adhæc Martyrologium illud verus Bedæ factus
non est; ut, quamvis, quod dixi, faciat, Beda tamen
id facere censendus non sit. Neque vero genuinum
aut saltem ab additamentis ex octo Mss. codicibus
antiquis magis expurgatum Bedæ Martyrologium,
quod Operis nostri tom. II Martii præfigitur,
Marci, Adriæ et Faustini, qui in Hispania pro fide
necati, ac, ut vult Tamaius, a martyribus Fausto,
Januario et Martiale, Cordubæ occisis, sint diversi,
mentionem hodie instituit. Hinc Martyrologii, Be-
dæ, ut jam indicavi, suppositi, hodiernam, qua Mar-
cus, Hadria et Faustinus Hispaniæ attribuuntur,
annuntiationem non aliunde, quam ex Hierony-
miani cujuspiam apographi mendosa ac corrupta,
qualis est, qua hodie Fausti, Martialis et Adriæ
Epternacense seu Antverpiense Hieronymianum
apud Florentinum apographum meminuit, annuntia-
tione acceptam, ac, Marcialis nomine in Marciæ
nomen mutato, in dictum, quod Bedæ fuit suppositum,
Martyrologium intrusam esse, persuasum mihi
habeo. At vero Tamaius, quo opinionem suam tue-
atur, hic antiquum Breviarium Toletanum, Vitelli-
nis, ut ait, tabulis exaratum, in quo unica, quam
pro SS. Marci, Hadriæ, Faustini et Marcelli A-
ctis reponit, lectio proponitur, in subsidium suum
advocat. Ast, an sic rem conficiat, examinemus.

9 Lectio ista his verbis concipitur: Cum perse-
cutio adversus Christicolæ, quæ jam diu in par-
tibus occiduis inceperat, tempore Neronis, im-
manissimi Romanorum principis, prolixius ejus
publicis edictis prosequeretur, apud urbem Cas-
tulonem celeberrimam, inventi sunt inter alios
Marcus, Hadria, Faustinus et Marcellus Christi
fidem sectantes, quos protinus profana satellitum
manus ad tribunal iudicis perduxit. Qui eos ad
idolorum cultum adducere per blanditias primum,
post per tormentorum angustias curavit. Sancti
Martyres in fide suscepta perseverantes, nec ju-
dicis

AUCTORE
C. B.

Tamaiusque,
qui contra-
rium censet,
Adrianum-
que et Mar-
cellum Cas-
tulone in
Hispaniis
collocat,

E

Frustra pro
opinionem suam
Bedam Toletanumque,

F

e quo Lectio
huc spectans
lectori hic
exhibetur

AUCTORE
C. B.

dicis verbis annuere, nec verberibus terri potuerunt; ideo, iudice iubente, a carnificibus suscepti gravissimos perpessi cruciatus, tandem, abscissis capitibus, martyrio coronantur. Audi modo etiam, quid in hanc lectionem, Tamaius observet: En, ait, lectionis strues, qua brevi calculo SS. Martyrum Passio recensetur; ex qua illud in primis observo, quod sancti Martyres fuerunt quatuor, non tres, ut minus bene nostri scriptores exponunt, credentes, Faustinum unum eundemque esse ac Marcellum, quem binominem dixere. Secundo etiam observo, quod passio istorum Martyrum in partibus occiduis evenit, non in Chalcedone, ut perperam somniavit Petrus Galesinius, qui antiqua Mss. corrupte perlegens, ubi erat scriptum Castulone, forte ignorans situm hujusce urbis, reposuit Chalcedone, ut notarunt Bivarius, et M. Rus-puerta ac ceteri nostrates. Hæc ille; neque vero omnino inepte ita loqui foret censendus, si modo Breviarii Toletani, quam suppediat, Lectione stari sat tuto posset. Verum fieri id haud posse, idcirco induco in animum, quod quæ in hac narratur, nullius plane alterius sat antiqui seu monumenti seu scriptoris testimonio confirmari queant.

Breviarium, utpote quod sufficientis ad rem adeo antiquam probandam antiquitatis non sit,

10 Tamaius quidem Breviarium Toletanum e quo Lectio ista accepta, vocat antiquum; ast id tam esse antiquum, ut ad fidem rebus, primo etiam æræ Christianæ seculo gestis, quales sunt, quæ in dicta ac jam data illius Lectione memorantur, faciendam sufficiat, nec probat, nec probare ullo modo potuisset. Etenim Breviarii nomen eo, quo Ecclesia ipsum sumit, sensu haud admodum antiquum multoque etiam, quatenus eodem Lectiones de Sanctis pro Officio Nocturno continentur, recentius esse ac proinde grandi Breviariorum antiquitate pro vetustissimi alicujus facti veritate grande præjudicium formari non posse, Papetrochius noster in sua ad Exhibitiōnis errorum articulum XVII, qui de Breviariis inscribitur, Responsione num. 5 præfatus, librorum omnium ecclesiasticorum antiquissimum, qui sub Breviarii titulo fuerit repertus, haud citius, quam seculo XI scriptum fuisse, nullasque pro Nocturno Officio seu de tempore seu de Sanctis Lectiones habuisse sibi insertas, e Mabillonii, qui librum illum Casino Parisiis attulerat, testimonio docet, mox etiam num. 6 ea adjungens, ex quibus Lectiones de Sanctis seculis demum XIV et XV, cum antea solummodo in choro e Legendariis aliisve libris, cum in finem destinatis, prælegerentur, Breviariis fuisse inscriptas, intelligitur.

allegat, cumque vetustissimis Hieronymianis, quorum nullum duos illos Sanctos Castulone signat, potius sit fidendum,

11 Jam vero, cum sic habeat, consecrarium fit, ut laudatum a Tamaiō Breviarium Toletanum seculo XV, aut certe XIV, cum Lectionem de Sanctis, supra recitatam, sibi habuerit inscriptam, haud extiterit antiquius, utque proinde, cum ex eo pro veritate rerum, quas, veluti seculo I gestas, in Lectione ista refert, grande præjudicium, ut ad modum Papetrochii loquar, formari haud queat, incassum a Tamaiō pro opinione sua firmata allegetur. Fieri quidem potest, ut eadem Lectio, cum Legendario primum fuisset inscripta, inde post in laudatum Breviarium fuerit illata, sicque hoc illa fuerit antiquior; verum, cum equidem nec tempus, quo, nec scriptor, a quo fuerit concinnata, noscatur, tuto illi fidere qui possimus? Id sane haud perspicio; imo

vero haudquaquam illi fidendum, in animum vel idcirco induco, quod in palæstra, quam SS. Marcello et Adriano, nomine Hadriæ hunc distinguens, assignat, cum vetustissimis, quibus hic potius standum, Hieronymianis apud Florentinum apographis pugnet. Nullum enim ex his vel Marcellum vel Adrianum Castulone, uti illa facit, consignat. Epternacense quidem Adrianum, quem Adriam nominat, in Hispaniis locat; verum ea in re id, quod præterea Marcellum non Castulone, sed Chalcedone diserte, ponit, mendosum esse, duo alia Hieronymiana apud eundem Florentinum apographa, Lucense nimirum et Corbeiense, tam Adrianum, quam Marcellum non Castulone, sed Chalcedone luculentissime signantia, suadent.

12 Dispiat nunc etiam studiosus lector, an Galesinius, veluti qui, cum Marcum, Marcellum et Hadrianum, a se hodie annuntiatos, Castulone in Mss. antiquis, sibi prælucentibus, signatos invenisset, civitati huic, quod, quo loco sita esset, forte ignoraret, Chalcedonem substituerit, a Tamaiō per verba supra huc transcripta aliisque scriptoribus Hispaniis merito carpi sit censendus. Is martyrologus, non e pluribus, sed ex unico libro Ms. sese, quæ de SS. Marco, Marcello et Adriano memorat, hausisse, in hodiernis suis in Martyrologium, a se contextum, Annotationibus indicat; hosce autem, qui, ut dictum, in nullis prorsus Hieronymianis apographis Castulone ponuntur, fuisse nihilominus ibidem in libro isto signatos, civitatique isti ob rationem a Tamaiō allegatam Galesinium substituisse Chalcedonem, mihi sane ab omni veritatis specie alienum, ne dicam certo falsum, apparet; contra vero, Lectionis, a Tamaiō e Breviario Toletano antiquo adductæ, vel certe Legendæ, e qua in hoc illa illata, auctorem, cum in nonnullis quidem Hieronymianis apographis, mendose eo fere modo, quo hodie Epternacense, exaratis, in Hispania, in aliis vero Chalcedone SS. Marcellum et Adrianum seu Hadrianum, Faustumque item ac Marcum annuntiatos invenisset, hosque nihilominus in Hispania passos, crederet aut certe credi vellet, Chalcedoni, quod nullam nominis hujus in Hispania civitatem nosset, Castulonem, urbem olim regni illius celeberrimam, de qua Bivarius in suo in spurium Dextri Chronicon Commentario pag. 132 et sequenti multa disse- rit, substituisse, ac quos memorat, ibidem passos scripsisse, verosimillimum opinor.

13 Reponi quidem potest, hosce e solis Hieronymianis apographis acceptos, consecrarium inde videri, neque tamen id, cum in hisce nulla plane Neronis, sub quo Lectionis seu Legendæ, e qua hæc deprompta, auctor passos ait, mentio instituitur, esse posse veritati consonum; verum quid impedit, quo minus hic Martyres, a se memoratos, quos in Hieronymianis apographis, tyranno, sub quo passi essent, non expresso, signatos inveniebat, sub Nerone nihilominus, quod plurimos alios sub hoc in Hispania martyrium subisse, vel traditione vel alia ratione impulsus, crederet, signasse credatur. Nihil sane ego reperio hujusmodi; cum autem sic habeat, Adrianum et Marcellum vere a Lectionis supra datæ auctore e solis Hieronymianis haustos ac, ut in horum Lucensi et Corbeiensi apographis indicatur, Chalcedone, non Castulone, ut Tamaius vult, passos esse, in animum induco; uti autem id mihi

D
contra Tamaium, qui Galesinium, veluti qui Chalcedonem pro Castulone præ ignorantia posuerit, perperam etiam carpi,

E

F

Adrianum et Marcellum Chalcedone vere passos esse, concludatur.

ob

A ob jam dicta contrario verosimilius, ita, an sub Nerone, an serius, res acciderit, apparet admodum incertum ob parvam fidem, quam e dictis, quod eam sub Nerone collocat, Breviarium Toletanum, a Tamaio citatum, meretur. Hinc eos, indefinite

ob rationem, in Commentario SS. Fausti, Januarii et Martialis actis prævio, allegatam, loquendo, verosimillime martyrium ante annum CCCXII subisse, Notis numericis jam supra in margine positis, indicavi.

AUCTORE
C. B.

* Nota 14.

DE S. FLORENTIO MARTYRE

THESSALONICÆ.

E Martyrologiis.

VEROSIMIL-
ME ANTE AN-
NUM CCCLII.
B

Sanctus, qui
ob rationem
hic allegatam
Operi nostro
inse-
ritur, parum
est notus,

nec ipsum,
quod de eo
Menæa sup-
peditant,

quodque huc
Græce

I nter Sanctos non paucos, e Græcorum Fastis Sacris in Martyrologium Romanum hodiernum illatos, numerandus etiam venit Florentius martyr, hodie in hoc annuntiatu sequentibus verbis: Thessalonicæ sancti Florentii martyris, qui post varia tormenta igne combustus est. Hinc factum, ut, quamvis Græci Sanctis etiam subinde accenseant honore isthoc indignos, Florentio tamen in Opere nostro hic dare locum veritus non sim, animo etiam ita partim comparatus ex eo, quod nihil etiam aliunde occurrat, quod, ne is Sanctis annumeretur, impediatur. Verum, etsi sic habeat, vix tamen quidquam, quo lectori sat notus reddatur, invenio. Ab omnibus enim non tantum Latinorum, sed et Græcorum scriptoribus silentio præteritus, e solis fere horum, quibus tamen et Galesinius addendus, Fastis Sacris, Menæis videlicet, nec non Basiliano et Sirlitiano Menæologiis innotescit.

2 Nec ipsamet tria, quibus in hisce id fit, Florentii elogium nos multa de hoc edocent; verum, cum equidem haud alibi, quæ ad nostrum istum Sanctum spectant, litteris mandata inveniuntur, elogium illa, ut qualiscumque saltem de Sancto habeatur notitia, haud prorsus frustra allegari queunt; cum autem adeo invicem sint consona, ut, si quis, quæ in eorum uno traduntur, cognovit, is simul, quæ in duobus aliis memorantur, habiturus sit comperta, ut pauca, quæ ad Florentium spectant ac utcumque nota sunt, habeat perspecta, hic unum, quod Menæa suppeditant, elogium una cum versiculo, quem pro more, in illis usitato, id præfert, ob oculos pono, addita, qua et hic et illud in linguam Latinam vertitur, interpretatione.

3 Versiculus Græcè sic habet:

Ὁ Ἅγιος οἷον μάρτυρος Φλορεντίου,
Πρὸς τὴν φλόγα τρέχοντος ὡσπερ πρὸς δρόσον.
Latine autem sic sonat:
O Florentii, per flammam veluti
per rorem, currentis quanta fiducia!

Ad elogium modo progrediamur. Id sequentibus concipitur his Græcis verbis:

Ὁ ἅγιος μάρτυρ Φλορέντιος ὑπῆρχεν ἐν πόλει Θεσσαλονίκης· Χριστιανὸς δὲ ὢν καὶ ζηλωτὴς τοῦ καλοῦ ἕβριζε καὶ διεβάλλεν ἐπὶ πάντων τοῖς θεοῖς τῶν Ἑλλήνων· ἐπιστήριζε δὲ τοὺς Χριστιανοὺς τῇ πρὸς Χριστὸν πίστει καὶ παντοίως ὠδήγει πρὸς τὴν τῶν θεῶν αὐτοῦ ἐντολῶν ἐργασίαν. Οὕτω δὲ ποιῶν ἐκρατήθη παρὰ τοῦ τῆς χώρας ἡγεμόνος, καὶ ἐρωτηθεὶς, τὸν μὲν Χριστὸν παρήρησιζα ὡμολόγησεν ἐνώπιον πάντων ὄντα Θεὸν προαιώνιον καὶ ποιητὴν τοῦ παντός. Τοὺς δὲ τῶν Ἑλλήνων θεοὺς ξύλα, λίθους, χρυσόν, ἄργυρον, χαλκόν, σίδηρον, εἰδῶλα ἄψυχα καὶ ἀναίσθητα· καὶ ταῦτα εἰπὼν τύπτεται σφοδρῶς. Εἶτα κρεμάται ἐπὶ ξύλου καὶ ζέεται, καὶ πυρᾶς ἀναφθείστης μεγάλης, ἐμβάλλεται ἐν αὐτῇ χαιρών, καὶ προσευχόμενος, ἐν αὐτῇ καὶ εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ ἐτελειώθη.

4 Latine autem vertitur hunc in modum: Sanctus martyr Florentius Thessalonicensis erat, et cum esset Christiano bonique amore inflammatus, explosit et execratus est omnes ethnicorum deos, Christianosque valde in fide confirmavit, eosdemque exemplo suo ad observanda Dei mandata excitavit. Dum autem hæc facit, a regionis præside comprehensus et interrogatus, audacter confessus est, Christum ab omni eternitate esse Deum, Conditorum totius universi; ethnicorum vero deos esse truncos, lapides, aurum, argentum, æs, ferrum inanimisque absque sensu statuas. Hinc crudeliter cæsus in equuleo suspenditur, ferro laniatur, rogoque ingenti accenso gaudens immisus, preces inter ac Dei laudes et gratiarum actiones consumptus est.

5 Tale est, quod huc e Menæis transcribendum duci, Florentii elogium; cum autem præter locum, quo is natus, martyriique, quo occubuit, genus, nihil fere nos edoceat, imo ne verbum quidem, e quo utcumque vel seculum, quo id factum sit, determinari queat, suppeditet, hinc indefinite loqui compulsum, Sanctumque equidem verosimillime ante annum trecentimum duodecimum martyrio vitam finisse, ob rationem in Commentario, SS. Fausti, Januarii et Martialis Actis prævio, num. 7 allegatam existimans, re etiam ipsa id ante annum istum verosimillime accidisse, supra in margine indicavi.

E

et Latine
transcribitur,

F

elogium multa nos præter locum nativum et genus martyrii docet.